

El gabinet del Doctor Canavero

El metge italià Sergio Canavero va anunciar que el 2017 podrà fer un trasplantament de cap. Una fita que la comunitat científica no creu possible i un anunci que els experts qualifiquen de mancat d'ètica. Canavero està a l'atur, no té cap grup de recerca i reconeix que el trasplantament de cap és la seva fixació des dels 16 anys.

Reportatge d'Àlex Milian

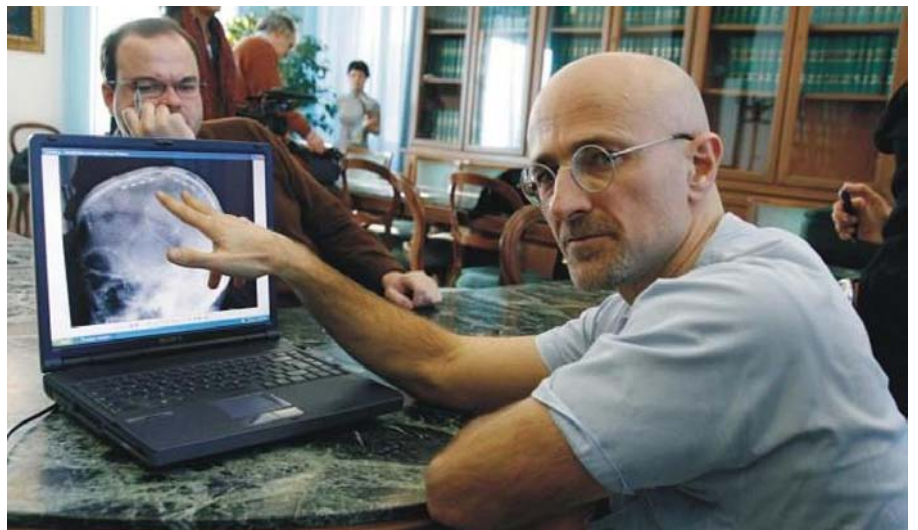
Les promeses del Doctor Canavero serien tan esperançadores si hi hagués una petita possibilitat de realitzar-les com cruel és afirmar que poden fer-se realitat. És “molt poc ètic”, en paraules de Màrius Morlans, vice-president del Comitè de Bioètica de Catalunya i metge especialista en nefrologia, “que prometi una cosa que no pot complir, una operació per a la qual no està preparat i que no ha demostrat que es pugui fer, ni amb animals”. Tampoc Joan Viñas, cirurgià i també membre del Comitè de Bioètica, creu que es pugui fer en el temps anunciat per Canavero. “Si es pogués reconnectar la medul·la espinal tan fàcilment, abans que trasplantar caps estaríem resolent el principal problema de tetraplègics i paraplègics i no sembla que puguem fer-ho en un any ni en dos”.

Les promeses de Canavero semblen, doncs, una desagradable mentida que l'italià va expandint per tot arreu, no se sap si per interessos propis o per inconsciència malaltissa. “Èticament –adver-

teix Morlans–, el més reprovable és que se'n faci publicitat”. Morlans assegura que “Canavero no ha fet cap prova ni amb micos ni amb res”. Canavero afirmava que ell no havia fet la prova però el laboratori xinès amb el qual treballarà,

el de Xiaoping Ren, sí. Morlans afirma que no hi ha res publicat en cap revista científica. “Aquest senyor no té credibilitat científica i no està preparat tècnicament”. Sorpren que, efectivament, el mateix Canavero ho reconeix als mitjans de comunicació. L'italià va explicar a la revista alemanya *Der Spiegel* que ell està a l'atur, no té cap grup de recerca i, fins i tot, en el primer trasplantament que es realitzaria en el 2017, ell només seria un “assistent”.

Morlans i Viñas exposen, sense massa tecnicismes, els entrebancs impossibles de saltar en una operació tan complexa com seria una operació de trasplantament de cap –o de cos, si ens ho mirem com cal. Morlans explica que tots “els òrgans tenen un temps d'isquèmia, que és el temps que poden estar sense rebre sang –i per tant oxigen–, i aquest interval de temps és el que permet els trasplantaments”. Per exemple, explica Morlans, “per al cor o el fetge aquest temps és de poques hores (quatre o cinc); els ronyons aguanten més; però el cervell no pot estar sense oxigen més de 6 o 7 segons”. Per donar un cas conegut per tothom, Morlans fa referència a exemples de pacients que pateixen una aturada cardiorespiratòria al mateix quiròfan i no tornen mai més a despertar: “Quan hi ha aturada cardiorespiratòria deixa d'arribar-li oxigen al cervell. Fins i tot en el context més controlat per revertir aquesta situació, a la taula del quiròfan, de vegades no es pot reanimar en aquest curt lap- →

El doctor Canavero, amb 19 anys, ja enviava cartes sobre trasplantaments de cap a *Nature* i *Science*.

De trasplantament de caps a animals se'n van fer, a l'URSS, amb gossos (a dalt, una imatge contemporània; a sota, un dels exemplars trasplantats, dissecat al Museu de Riga) i, amb micos, als EUA, i potser a la Xina (imatge de dalt).

→ se de temps i el cervell queda afectat. Desfibriles i, de vegades, si no ets prou ràpid, la persona viu però, com que no li ha arribat sang al cervell durant més d'aquells deu segons, el cervell ja no recupera funcions intel·lectuals, es queda en estat vegetatiu”.

El cervell és l'òrgan més sensible a la pèrdua d'oxigen i això fa impossible fer un trasplantament

“No hi ha cap cirurgia, per molt ràpid que sigui, que pugui fer-ho en aquest temps. És impossible fer-ho avui dia i en els propers anys. Dir res més seria obrir un debat ètic sobre una cosa que és ficció.”

Morlans opina que l'italià és un farsant. “Canavero diu que ell ho ha fet amb animals però no ho ha publicat enlloc. Aquestes coses quan són certes es publiquen. No dona cap referència de

cap centre ni de res”. Per donar una idea aproximada del ressò que tenen aquestes operacions recorda un tipus de trasplantaments sobre els quals tenim els especialistes capdavanters: “Penseu que el trasplantament de cara –que se n’han fet a València i a Barcelona– ha comptat amb la participació de moltíssims professionals. Doncs el de cap encara és més complicat. Tindria vint o trenta testimonis i no en sabem res”.

El cirurgià Joan Viñas –ex-rector de la Universitat de Lleida– destaca un altre problema, la “reconnexió” de la medulla espinal: “És un tema molt i molt complicat i no crec que estigui resolt en un any, que és el temps que aquest home ha donat per fer la intervenció”.

Aquesta reconstrucció de la medulla no és una qüestió d'escàs interès que no s'ha resolt perquè ningú fins ara s'havia

proposat trasplantar un cap. “Si estigués resolt aquest tema seria fantàstic perquè es podria guarir els tetraplègics i els paraplègics. És el que s'està intentant des de fa temps: buscar un tractament quirúrgic; una regeneració de la medulla... una solució per a aquells que se'ls hi ha tallat; poder-la cosir. Però clar la medulla és la medulla i els nervis són els nervis. Això és molt complex”. Viñas opina que, “si solucionares això ja seria un salt qualitatiu enorme; resoldria molts problemes a tanta gent que està en una cadira de rodes –o pitjor, si està tetraplègic–. Seria una recerca de premi Nobel. Però això hi ha qui qualifica la proposta de Canavero de *boutade*”.

Viñas –per desgràcia, com diu ell– no hi veu cap “solució a curt termini” per a aquest problema. Però, obviant a aquests dos entrebancs, imaginant la trista escena que algú es guarda per a ell els coneixements sobre la reconstrucció de la medulla que podrien posar fi a la immobilitat dels tetraplègics, hi sortirien nous problemes: “Hi ha riscos de rebuig, del sistema immunitari que pot fallar: és tot un cap que poses en un altre cos. El cos no hi té res a dir? No hi ha neurones al cos?”.

Viñas opina igualment que s'hauria de fer primer amb animals i això “també planteja problemes ètics”.

Hi ha informacions dels anys 50, 60 i 70 que parlen de trasplantament amb èxit de caps en animals. En gossos, per part de científics russos, i en micos, per part de Robert White

El trasplantament de caps de gossos va ser una pràctica repetida durant anys pel rus Vladímir Demikhov, tot i que la tècnica consistia en l'esfereïdor disseny d'un gos amb dos caps. Demikhov no trasplantava un cap a un gos sense cap sinó a un gos viu i sa. El resultat era que aquest acabava amb un segon cap empetat al lloç o al coll com una gega. “Jo he vist els caps trasplantats dels gossos –explica Viñas– i el patiment... els ulls de patiment d'aquell gos, sobretot del trasplantat, era indescriptible, perquè llavors trasplantaven un cap de gos a un altre gos amb cap. Li posaven un altre cap a sobre...” Teòricament, el 1959 Demikhov va fer l'últim dels trasplantaments de cap registrats.

El 1970 el nord-americà Robert J. White va fer el primer trasplantament de cap a un mico i va poder comprovar que

el nou animal podia veure i sentir però no tenia mobilitat perquè la medul·la espinal no es va poder reparar.

L'equip de Xiaoping Ren, el xinès que està disposat a treballar amb Canavero, afirma que el 2012 va trasplantar caps a ratolins, concretament a 30. Només 18 van sobreviure però van morir tots al cap de tres hores. Fins i tot aquests resultats –no ben bé reeixits– són qüestionats per bona part de la comunitat científica.

Tot i això, Xiaoping i Canavero han convençut un pacient d'atròfia muscular Werdnig-Hoffmann, el programador informàtic Valery Spiridonov, per ser el primer trasplantat de cos. Aquest rus de 31 anys diu que està disposat al trasplantament, tot i que el mateix Canavero alerta que no podrà caminar en un any. "Els neurocirurgians i bona part de la comunitat científica –diu Viñas– ho ha criticat perquè també és una barbaritat des del punt de vista ètic. La barbaritat és que no s'ha de fer mal al malalt –i aquesta operació probablement el perjudicarà– i a més s'han d'estudiar els límits: s'ha de deixar fer perquè que hi hagi un malalt que digui "talli'm el cap i posa-me'l a un altre lloc"? Si no està prou avançada la ciència com per fer-ho, es pot permetre?"

Canavero té la barra d'explicar que, abans del primer trasplantament de cor, alguns ho consideraven una blasfèmia i el mateix passa ara amb el cap. Segons la revista *Der Spiegel*, "Canavero es veu a ell mateix com un pioner" i vol iniciar una cursa entre nacions com la que hi va haver als anys seixanta per ser el primer "a aterrar a la Lluna".

També reconeix que es va fer cirurgia perquè "a 16 anys va llegir una entrevista amb un cirurgià nord-americà que afirmava ser capaç de trasplantar un cap". Va estudiar medicina i a 19 anys ja enviava cartes a les revistes *Nature* i *Science* sobre el tema, que li responien sempre amb negatives. Ara en té 53 i encara no s'ha guanyat la confiança de la comunitat científica. ●

VIII
FERIA DE NAVIDAD DE JIJONA
FIRA DE NADAL DE XIXONA
Jijona Christmas Fair

8 · 9 · 10 · 11
DICIEMBRE - DESEMBRE - DECEMBER
2016

TORRONS, GASTRONOMIA, REGALS, TALLERS...
TURRONES, GASTRONOMIA, REGALOS, TALLERES...
nougats, gastronomy, gifts, workshops...

COLABORA - COL·LABORA - WITH THE COLLABORATION OF

Tourist Info Xixona - C/ Alcaz, 34-40 - 965 63 3014 - www.jijonaturismo.es
www.xixona.es - 965 630 300 - info@xixona.es